

**OMBUDSMANDEN
FOR INATSIARTUT
BERETNING
FOR 2010**

Grundprincipper og god forvaltningsskik

6.5 Flere fejl i behandlingen af en sag om hjælp efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge

A og A's samlever klagede over K Kommunes behandling af deres henvendelser til kommunen om hjælp, herunder familiebehandling, til A's datter.

Ombudsmanden udtalte kritik af kommunens behandling af sagen på flere punkter:

For det første fulgte kommunen ikke op på A's og A's samlevers første henvendelse til kommunen. For det andet forsømte kommunen at undersøge, om A's samlever var partsrepræsentant for A. For det tredje afslog kommunen mundtligt at yde familiebehandling uden at vejlede A om klageadgangen og retten til en skriftlig begrundelse. For det fjerde var kommunens sagsdokumentation utilstrækkelig (j. nr. 2009-106-0001).

Jeg modtog den 31. juli 2007 en klage fra A's samlever over, at K Kommune ikke besvarede hendes henvendelser om hendes samlevers, datter, D's, behov for familiebehandling og anden støtte.

Jeg modtog efterfølgende, den 18. november 2009 meddelelse fra A om, at A's samlever kunne repræsentere ham i spørgsmålet om kommunens sagsbehandling i forhold til D.

Sagen drejede sig om følgende:

Den 18. maj 2006 skrev A og A's samlever til socialforvaltningen i K Kommune:

”Vi er blevet foranlediget til at skrive vedrørende D.

Siden hun kom tilbage fra [bygd], har vi gjort flere forskellige indsatser. D er et barn på 13 år, som har udviklet sig i sit ydre. Jeg skal nævne, at D ikke er et ulydigt barn, men som kræver opmærksomhed omkring sine ubearbejdede personlige traumer, f.eks. mistede hun et nært familiemedlem, som hun opvoksede hos, ved dennes bortgang ved døden. Hun har i sin nuværende barndom bl.a. mistet forsørgelse, kærlighed, understøttelse og omsorg. Hun har også mistet tillid og selvværd, og angst, frygtfølelse, tilbageholdenhed, sorg, afmagt, skam og generthed viser sig også, som følge af en seksuel blufærdighedskrænkelser hun har været igennem. D føler

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

sig fristet til at begå selvmord med udgangspunkt at de pinsler og sorger i sit indre og de traumatiske forhold hun var igennem. Hun har et forståeligt indre vrede, er indelukket og frustreret, samt har psykiske smerter og sår, samtidig med, at hun er i pubertetsalderen med deraf følgende indre kaos. D har alligevel haft en mindre fremgang, hvor i vores hjem understøtter hende og jeg lærte hende at kunne stå op om morgenen, som hun senere kunne bruge under sin uddannelse og arbejde, det er hun blevet fortrolig med. Vi har alle god gavn af og er taknemmelige for, at hun, med sin tillid til mig, har nedfældet og giver mig sine egne meninger om, hvor vigtig den personlige soignering og hygiejne er. Vi har gjort indsatser for, at D stadigvæk tænker, leger og befinder sig psykisk i et barns verden, da hun er meget tidligt udviklet. Vi gør plads for hende og har en tæt kontakt med hende, og søger at opnå det meste af tiden, at hun opfører sig som et barn og samtidig prøver at få hende op på samme niveau med hendes jævnaldrende i skolekulturer. Hun er meget uvant med disse ting.

Siden hun boede i [bygd] startede man at indlære hende i at opnå resultater, begrænsninger og evnen til at kunne sige nej. Det er altid hårdt at skulle arbejde med personlig udvikling og den kropslige vigtighed. Hendes behov for min opmærksomhed, vedvarende omsorg, pleje og beskyttelse viser sig på forskellige måder. Hun oplever mange skuffelser i forbindelse med sin kontakt til andre mennesker og hendes stadige efterlysning af den perfekte handling og sine behov for al ting, misbrug af en eller anden art, prøver hun at fremskaffe via henliden til indkøb, trøstespisning, fremskaffelse af penge og tøj, og hvis hun ikke får det hun mest har brug for, prøver hun at fremskaffe ved hjælp af denne adfærd. D har også mistet sin identitet, fordi hun er blevet seksuelt misbrugt. Skyldfølelse er det smerteligste man kan opleve, fordi vi alle har en identitet og vi prøver at identificere os med den person, som har gjort os ondt. D har en indre forestilling af en følelse af tomhed, da hun ikke er fuldt udviklet, og hun kommer følelsesmæssigt i tvivl, og det medfører, at hun bliver meget mismodig og selvisk og samtidig får en stor selvmedlidenhed og signalerer; Hør stakkels mig. D er bange for at miste andre ved døden, og hun har en frygt for at have et for nært forhold med mig og samtidig er bange for at blive forladt af mig. Det er sandt, at D besidder angst. Hun har vanskeligheder med fysisk anspændthed, åndenød, hjerteflimmer, hovedpine og psykisk angstfølelse = jeg kan ikke klare det og jeg kan ikke styre mig selv = hun får stor mismodighed og skyldfølelse i samvittigheden. Vi understøtter D ved at have kontakt med hende, hjælper og støtter hende, og heraf udspringer hendes fremgang. Hun har manglet støtte, forsorg, pleje, at gå til ro sammen med andre samt bøn. Oplæsning og sang af salmer fylder hende godt. Vi har krævet for os selv at skulle gøre en indsats for D, at hun får et barns behov, beskyttelse, kærlighed og alle følelsesmæssige behov. Det er hårdt og svært at skulle komme igennem alle gode og mindre gode vilkår, og vi bestræber os, om end langsomt, at kunne opnå vores formål. D er så småt begyndt at fortrænge sine byrder og følelsesmæssige plager ved at udtrykke sig, via åbenhed, ved at nedfælde dem samt ved at dele dem med andre. Hun er også ved at komme over sin sorg og vrede, som hun havde i starten. De er alle sammen med hjælp og hun er begyndt at fortælle om de ting hun skammer sig over, som hun havde før og indtil dato, og de er samtidig en gavn for mig. Hun giver mig ressourcemæssige midler til bekæmpelse, og D selv gør en indsats dygtigt og til glæde for hende selv. D har jo vanskeligheder ved at blive pådraget både fysiske, psykiske og personlige skader, og har problemer med sin pleje, dårlige oplevelser samt sin stilling indenfor familien, med udgangspunkt i det tab hun har lidt.”

A's samlever skrev den 28. august 2006 til K Kommune:

”Jeg skriver for at meddele, at D [cpr. nr.] har behov for familiebehandling i Qaqiffik, da hendes nuværende situation med at hun har været gennem traumatiske oplevelser og tab af familiemedlem er svær at tackle for hende.

Hun selv har forestilling om, at hun ved at deltage i en familiebehandling kan gå i gang med at gøre noget for sit eget liv, gennemføre behandling omkring sine følelser, blive aflastet og få kendskab til de redskaber, der skal bruges i hendes arbejdet med sig selv.

Med dette korte brev søger jeg hjælp til hende, i håb om, at I med forståelse for hendes situation vil behandle ansøgningen positivt. God arbejdslyst.

Såfremt det ansøgte bevilges, ønsker jeg at være hendes støtteperson under behandlingen.”

Den 13. februar 2007 skrev A's samlever til Det Sociale Ankenævn:

”Undertegnede har flere gange henvendt sig til Socialforvaltningen i K Kommune, samt Bygdekantoret i [bygd], uden reaktion fra deres side vedr. min samlevers plejebarn D [cpr.nr.].

Både skolen samt forskellige læger har gentagne gange henvendt sig til Socialforvaltningen i K Kommune vedr. D, da hun fungerer dårligt i sin hverdag, samt sendt støtteskrivelser, uden reaktion.

D's problemer bunder ud i, at D er blevet seksuelt misbrugt og senere seksuelt krænket, hvor sagen ellers er meldt til politiet, som senere ikke kan rejse tiltale mod krænkeren pga. manglende beviser, dette i sig selv er meget uheldigt, idet D er begyndt at tro, at andre ikke tror på hende, samt tror at alle andre får hjælp, undtagen hende.

D selv har råbt om hjælp flere gange, uden reaktion fra både skolen og Socialforvaltningen, hvor det nu har resulteret i, at hun ikke har tillid til andre.

Der er tegn på, at D er blevet seksuelt misbrugt, men den nødvendige hjælp til at klare sin hverdag i fremtiden, har K Kommune undladt at gøre noget ved.

Undertegnede har da også henvendt sig til både Bygdekantoret samt K Kommune og efterlyst hjælp til D, samt anmodet om aktindsigt, hvor undertegnede har fået oplyst, at sagsakterne er forsvundet????

Samt har undertegnede fået at vide, at man ikke skriver journalnotater, da de har det hele i deres hoved?????

Undertegnede mener, at D må have hjælp til at komme videre og få noget hjælp til bearbejdelse af de trauma hun har været udsat for, idet undertegnede er vidende om, at D ellers er henvist til [...] samt Familiebehandling, uden at det er blevet til noget.

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

Der er ingen tvivl om, at D skal have hjælp til at bearbejde de traumer hun har været igennem, og jeg mener ikke, at det skal være så besværligt at få noget hjælp til et barn, idet der i Lands­tingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge bl.a. står:

§ 1. [...]

§ 4. [...]

§ 6. [...]

§ 7. [...]

§ 8. [...]

§ 9. [...]

Undertegnede er meget i tvivl om K Kommune har fulgt lovgivningen, hvor der tydeligt står, at et barn skal være i Centrum????

Undertegnede anmoder om, at få en skriftlig afgørelse/tilbage­melding i denne sag, da familien før ikke har fået skriftlige tilbage­meldinger omkring de mange henvendelser.

Hvis der ikke sker noget for at hjælpe D, vil undertegnede klage til Det Sociale Ankenævn, og om nødvendigt melde K Kommune for omsorgssvigt af et barn, som i mange år har råbt om hjælp pga. sine traumer, uden at K Kommune har reageret, ej heller tilbudt nogen form for hjælp til barnet og dennes familie.

Jeg vedlægger bilag på nogen af de breve der er sendt til K Kommune.”

Den 10. april 2007 videresendte ankenævnet A’s samlevers klage til mig sammen med følgende bemærkninger:

”Det Sociale Ankenævn oversender hermed klagen til Landstingets Ombudsmand.

A’s samlever klager på vegne af sin samlevers plejedatter D, over K Kommunes sagsbehandling.

D er seksuelt misbrugt, og har som følge deraf behov for hjælp. Flere forskellige personer, herunder D’s skoleleder, har rettet henvendelse til K Kommune, uden at kommunen har reageret.

A’s samlever har ikke partsstatus i sagen og er derfor ikke klageberettiget. Ankenævnet vurderer, at eftersom D selv har skrevet, at hun har behov for hjælp, kan klagen vurderes som en klage fra D.

Ankenævnet kan ikke behandle klage, idet K Kommune ikke har truffet afgørelse i sagen, og det derfor drejer sig om selve sagsbehandlingen.

Ankenævnet har videresendt klagen til Landstingets Ombudsmand, da Ankenævnet er af den opfattelse, at Landstingets Ombudsmand er rette instans til at behandle sagen, samt på grund af sagen alvorlige karakter.”

Den 13. april 2007 skrev jeg til Det Sociale Ankenævn:

”Ombudsmanden har fra Det Sociale Ankenævn modtaget A’s samlevers klage med bilag til ankenævnet.

Det fremgår af det modtagne sagsmateriale, at A’s samlever har klaget til ankenævnet over, at K Kommune ikke har iværksat hjælpeforanstaltninger over for A’s samlevers plejedatter, D, [cpr. nr.], på trods af flere henvendelser om, at D har behov for hjælp.

Ankenævnet har afvist at behandle klagen, idet kommunen ikke har truffet en afgørelse, som kan påklages.

Efter landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 3, kan ombudsmanden ikke behandle klager over afgørelser, der kan ændres af en højere administrativ myndighed.

Bestemmelsen er udtryk for det principielle synspunkt, at konflikter mellem forvaltningen og en borger bør søges løst inden for forvaltningen, forinden ombudsmanden, som er et eksternt kontrolorgan, inddrages i sagen.

Der er samtidig tale om, at det ikke fremgår af den klage, som ankenævnet har sendt til mig, om A’s samlever ønsker at klage til ombudsmanden.

Herudover bemærker jeg, at reglen i landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 3, indebærer, at ombudsmanden alene kan tage stilling til kommunens sagsbehandlingstid og eventuelle andre spørgsmål, som ikke har betydning for afgørelsen af, om kommunen har haft pligt til at iværksætte hjælpeforanstaltninger, så længe Det Sociale Ankenævn ikke har truffet afgørelse i sagen.

Jeg har på denne baggrund fundet det mest korrekt at anmode Familiedirektoratet som sektortilsyn, jf. landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation § 1, stk. 1, om at vurdere, om direktoratet vil undersøge de forhold, som klagen til ankenævnet angår, forinden jeg tager stilling til, om der kan være grundlag for at rette henvendelse til A’s samlever med henblik på at afklare, om hun ønsker at klage til ombudsmanden.

Jeg har derfor sendt Familiedirektoratet en kopi af dette brev og af de sagsakter, som ankenævnet har sendt mig.

Jeg har samtidig sendt kopi af dette brev til A’s samlever.

Når jeg har modtaget Familiedirektoratets svar, vil jeg orientere ankenævnet om, hvorvidt sagen giver mig anledning til at foretage yderligere.”

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

Jeg skrev samtidig til Familiedirektoratet:

”Ombudsmanden har fra Det Sociale Ankenævn modtaget det i kopi vedlagte brev med en klage til ankenævnet med en række bilag, som ankenævnet i et omfang har oversat fra grønlandsk til dansk. Jeg vedlægger samtidig kopi af dette materiale.

Jeg har ved brev sendt samtidig hermed meddelt ankenævnet, at ombudsmanden ikke kan behandle sagen på det foreliggende grundlag. Jeg vedlægger også en kopi af mit brev til ankenævnet.

Forinden jeg tager stilling til, om jeg skal undersøge, om A's samlever ønsker at klage til ombudsmanden, beder jeg Familiedirektoratet vurdere, om direktoratet som socialt sektortilsyn skal tage sagen under behandling.

Jeg har sendt A's samlever en kopi af dette brev.”

Den 16. april 2007 modtog jeg fra Rigsombudsmanden i Grønland en kopi af A's samlevers klage, som Det Sociale Ankenævn havde sendt mig. Det fremgik af Rigsombudsmandens følgebrev, at A's samlever også havde sendt brevet til Rigsombudsmanden.

Jeg modtog den 23. maj 2007 følgende svar fra Familiedirektoratet:

”Familiedirektoratet har den 16. april 2007 modtaget forespørgsel fra Landstingets Ombudsmand vedrørende direktoratets tilsyn med det sociale område.

Det er Familiedirektoratet opfattelse, at A's samlever i sin henvendelse til Det Sociale Ankenævn klager over manglende eller langsommelig sagsbehandling.

Familiedirektoratets opfattelse understøttes af ankenævnets beslutning om at afvise klagen, idet der ikke er truffet en afgørelse.

Familiedirektoratets tilsynspligt indeholder en forpligtelse til at føre generelle tilsyn med overholdelsen og forvaltningen af det sociale regelsæt i kommunerne. Som sagen, i det konkrete tilfælde, er forelagt Familiedirektoratet, giver det således ikke anledning til videre handling. Klager over langsommelig eller manglende sagsbehandling i konkrete sager hører ind under ombudsmandens naturlige arbejdsområde, hvorfor sagen med rette kan realitetsbehandles af ombudsmanden.”

Jeg skrev til A's samlever den 13. juni 2007:

”Jeg vender nu tilbage til sagen, hvor jeg har sendt dig kopi af mine breve af 13. april 2007 til Det Sociale Ankenævn og til Familiedirektoratet.

Jeg har den 16. april 2007 fra Rigsombudsmanden fået tilsendt et brev, som du havde sendt til Rigsombudsmanden. Brevet til Rigsombudsmanden er identisk med din klage til ankenævnet.

Jeg har endvidere den 24. maj 2007 modtaget svar fra Familiedirektoratet, som ikke finder, at der er oplysninger i sagen, som gør at direktoratet har grundlag for at behandle sagen.

Jeg overvejer herefter, om jeg skal tage sagen under behandling.

Det er imidlertid en forudsætning, at du meddeler mig, at du ønsker, at dine breve til Det Sociale Ankenævn og til Rigsombudsmanden også udgør en klage til Landstingets Ombudsmand, idet Landstingets Ombudsmand, som er et eksternt kontrolorgan uden for den offentlige forvaltning, ikke kan behandle sager på foranledning af de administrative myndigheder.

Såfremt du meddeler mig, at du ønsker at klage til Landstingets Ombudsmand, vil jeg være indstillet på at undersøge, at kommunen ikke har svaret på dine henvendelser om hjælp til D.

Hører jeg ikke fra dig inden for 6 uger fra i dag, går jeg ud fra, at du ikke ønsker at klage til Landstingets Ombudsmand over kommunens manglende besvarelse af din henvendelse, og jeg vil i givet fald afslutte sagen uden at foretage mig yderligere.

Jeg bemærker i den forbindelse, at Landstingets Ombudsmand ikke kan behandle en klage over, at kommunen ikke vil yde hjælp til D, idet kommunens afgørelse om ikke at yde hjælp kan påklages til Det Sociale Ankenævn. Det følger af landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 3, at Landstingets Ombudsmand ikke kan behandle klager over afgørelser, som kan ændres af en højere administrativ myndighed, forinden den højere myndighed har truffet afgørelse i sagen.

Såfremt du mener, at kommunen har afslået at yde hjælp til D, vil jeg foreslå, at du på ny retter henvendelse til det Sociale Ankenævn. Jeg går ud fra, at Det Sociale Ankenævn vil være villig til at genoptage sagen, såfremt du er i besiddelse af oplysninger, om at kommunen har truffet en afgørelse i sagen.”

Jeg modtog den 10. juli 2007 følgende svar fra A's samlever:

”Jeg har rettet flere henvendelser til K Kommune vedr. familiebehandling for D og mine samtaler med [...]. Jeg får imidlertid aldrig svar.

D's nuværende situation er følgende:

Hun føler, at der ingen interesse for hende, og at ingen gider hjælpe hende. Jeg trøster hende selvfølgelig, når hun ender i en sådan situation, og siger til hende, at jeg dog gør noget, og fortæller hende, at sagen fortsat kører.

Jeg har haft sagen i 1 år og 1 måned uden særlig meget erfaring omkring korrespondance.

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

På samme måde bliver jeg deprimeret kommer i tvivl, hvad jeg skal gøre videre. Det sker, når jeg på intet tidspunkt ikke hører noget fra K Kommune. Det trøster mig, at jeg dog gør noget for D's fremtid.

Derudover vil jeg nævnte, at min samlever ikke ønsker at gøre noget for D. Jeg ved ikke, om han ikke tør eller er usikker. Det er endvidere meget ressourcekrævende at være sammen med D i K by, da hun hele tiden møder sin seksuelle krænker i K by. Selvfølgelig er hun meget bange og ræd. Da min viden er begrænset, føler jeg mange gange meget magtesløs.

Det er en stor trøst, at du med interesse vil gøre noget i sagen. Jeg håber, at du med din pligt vil hjælpe os på det bedste. Det drejer sig jo om et barn i udvikling, og som har været udsat for alvorlig krænkelse.

God arbejdslyst. Du kan til hver en tid rette henvendelse til mig for yderligere oplysninger [...]"

Jeg modtog endvidere den 31. juli 2007 det samme brev fra A's samlever.

Jeg svarede A's samlever den 16. august 2007:

"Jeg har nu gennemgået din henvendelse, som du sendte mig pr. e-mail den 9. juli 2007.

Efter dine oplysninger i klagen og i dit brev til Rigsombudsmanden, som Rigsombudsmanden sendte videre til Landstingets Ombudsmand den 11. april 2007, har jeg besluttet at undersøge, at K Kommune ikke har besvaret dit brev af 18. maj 2006, som du sendte via kommunens filialkontor i ... bygd.

Jeg har derfor, jf. vedlagte kopi bedt kommunen om en udtalelse til sagen og om at låne mig sagens akter til gennemsyn.

Når jeg har modtaget kommunens svar, vil jeg vende tilbage til sagen.

For så vidt angår din klage over, at kommunen ikke har iværksat familiebehandling ud fra D's behov, bemærker jeg, at jeg ikke kan behandle dette spørgsmål, før der foreligger en endelig administrativ afgørelse af dette spørgsmål i Det Sociale Ankenævn. Dette følger af landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 3, som jeg har henvist til i mit brev til dig af 13. juni 2007.

Jeg bemærker videre, at jeg ikke vil kunne behandle en klage fra dig over kommunens eller ankenævnets afgørelse om ikke at yde hjælp til D uden, at du kan forevise en fuldmagt fra D selv eller hendes værge.

Det er således normalt en forudsætning for, at ombudsmanden kan foretage en fyldestgørende undersøgelse af en klagesag, at den person som klager til ombudsmanden, også er part i sagen eller har fuldmagt til at handle på partens vegne.

Det skyldes, at ombudsmanden som led i sin undersøgelse indhenter fortrolige oplysninger fra den myndighed, som klagen angår, og at ombudsmanden forelægger klageren disse oplysninger til partshøring, ligesom ombudsmanden i sin afsluttende udtalelse af sagen, som sendes til klageren, vil gengive dele af den påklagede myndigheds sagsmateriale.

Ombudsmanden har efter landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 8 tavshedspligt med hensyn til sådanne oplysninger, hvor hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet.

Ombudsmanden vil derfor ikke kunne foretage de nødvendige sagsbehandlingsskridt, hvis klageren hverken er part i sagen eller har fuldmagt fra den, på hvis vegne klagen er indgivet.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at det ikke er en betingelse for at klage til ombudsmanden, at klageren er myndig, men at en mindreårig kan klage til ombudsmanden over forhold, hvori den mindreårige selv er part.

Jeg henviser i øvrigt til vedlagte kopi af mit brev sendt samtidig hermed til Familiedirektoratet, hvori jeg orienterer direktoratet om, at jeg har taget din klage over kommunens sagsbehandlingstid under behandling.

Jeg har gjort direktoratet opmærksom på, at jeg umiddelbart finder det tvivlsomt, om direktoratets afvisning af at undersøge sagen, er korrekt.”

Mit samtidige brev til Familiedirektoratet er sålydende:

”I fortsættelse af mit brev af 13. juni 2007 til A’s samlever, som jeg kopiorienterede direktoratet om, kan jeg oplyse, at jeg nu har modtaget en klage fra A’s samlever, som jeg har besluttet at realitetsbehandle for så vidt angår det forhold, at K Kommune ikke har besvaret en skriftlig henvendelse af 18. maj 2006 fra A’s samlever.

Jeg har samtidig vejledt A’s samlever om, at jeg ikke kan behandle en klage over spørgsmålet om, hvorvidt kommunen skal iværksætte hjælpeforanstaltninger over for D, forinden der foreligger en endelig administrativ afgørelse truffet af Det Sociale Ankenævn, jf. ombudsmandslovens § 6, stk. 3.

Jeg finder i øvrigt anledning til at bemærke, at jeg ikke umiddelbart kan tilslutte mig direktoratets begrundelse for ikke at behandle sagen, som direktoratet oplyste i sit brev af 23. maj 2007 til mig.

Der er for det første tale om, at direktoratets tilsyn med kommunernes sagsbehandling i sociale sager efter min opfattelse også omfatter sagsbehandlingsspørgsmål, som er reguleret i de almindelige forvaltningsretlige regler, herunder sagsbehandlingsloven. Når en kommune behandler sociale sager, indgår de almindelige forvaltningsretlige regler som en del af det retsgrundlag, som kommunen skal administrere efter, og må derfor anskues som en del af det sociale regelsæt, som således både omhandler de specielle forvaltningsretlige regler, som findes i sociallovgivningen og den almindelige forvaltningsret.

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

Samtidig er der tale om, at tilsynet med kommunernes socialforvaltning ikke er fordelt mellem direktoratet og ombudsmanden.

Dette skyldes, at ombudsmanden ikke er en administrativ klageinstans.

Det vil således kunne forekomme, at en sag hverken vil kunne behandles af ombudsmanden eller af direktoratet, ligesom det modsatte vil kunne forekomme, at en sag både kan behandles af ombudsmanden og af direktoratet.

Reguleringen af tilsynsbeføjelsen i de tilfælde, hvor både direktoratet og ombudsmanden er kompetent til at undersøge en klage, følger af ombudsmandslovens § 6, stk. 3, som er udtryk for det generelle princip, at den administrative sagsbehandling, herunder sagsbehandlingen ved en administrativ tilsynsmyndighed, skal være afsluttet, forinden et eksternt kontrolorgan som ombudsmanden undersøger sagen.

I relation til A's samlevers sag var der tale om, at Det Sociale Ankenævn ved en fejl sendte sagen til behandling hos ombudsmanden uden at det var oplyst, om A's samlever ønskede at klage til ombudsmanden.

Jeg fandt det derfor naturligt at afklare, om Familiedirektoratet ville behandle sagen forinden, jeg eventuelt tog initiativ til at spørge A's samlever, om hun ville klage til ombudsmanden.

Da direktoratet imidlertid nu har meddelt ombudsmanden, at direktoratet ikke vil behandle sagen, og da A's samlever efterfølgende har klaget til ombudsmanden, har jeg besluttet at undersøge den del af klagen som angår K Kommunes manglende besvarelse af A's samlevers brev af 18. maj 2006.

Jeg foretager mig på denne baggrund ikke yderligere i anledning af direktoratets brev af 23. maj 2007 til ombudsmanden.”

I min høring af kommunen bad jeg om:

”[...] en udtalelse til klagen over, at det pågældende brev ikke er besvaret. Jeg beder samtidig kommunen om at sende mig den originale sag til gennemsyn, hvorpå A's samlevers brev af 18. maj 2006 er indjournaliseret.”

Jeg modtog svar fra K Kommune den 13. september 2007:

”Socialforvaltningen i K Kommune har modtaget klagen, og vil besvare den således:

D [...].

Forældremyndighedsindehaver: A [...].

Under en tjenesterejse til [bygd] i 2006 på grundlag af A's samlevers henvendelse har der været ført en samtale med D og forældremyndighedsindehaveren, med henblik på familiebehandling

af D og opstart af samtaler med [...] samt vedrørende et initiativ til Socialforvaltningens samarbejde og udarbejdelse af handlingsplan med dem. Idet A's samlever i tidspunktet under tjensterejsen var rejst til en anden by, har vi ikke kunnet orientere A's samlever om sagsforløbet, men kun kunnet give oplysninger til forældremyndighedsindehaveren, da vi kun kunne kontakte barnets far, af hensyn til tavshedspligten.

Der har været ført opfølgning med D og hendes far i [...], med udgangspunkt i henvendelserne, og henvendelserne er blevet besvaret gennem samtaler med D alene samt ved orienteringer til faderen. Besvarelserne har vist sig at være tilfredsstillende, det vil også sige, at K Kommune under tidspunktet for henvendelserne ikke har haft planer om at betale udgifter til familiebehandling, under prioriteringen af udgifterne samt på grundlag af antallet af ansøgerne. Dette er oplyst overfor pågældende. Da ventelisten til behandling i [...] er lang, har vi fra kommunens side ikke haft planer om at sende børn og unge til [...], idet samtaler med de relevante myndigheder skal føres her i kommunen og i filialerne, som f.eks. skolevæsenet.

Behandlingen af sagen vedrørende D og hendes far er blevet afsluttet i november 2006 i samarbejde med de pågældende.”

Den 10. oktober 2007 bad jeg kommunen om en præciserende udtalelse, og jeg rykkede samtidig for modtagelse af sagsakterne:

”Jeg har den 13. september 2007 modtaget kommunens svar på min høring af 16. august 2007.

Jeg forstår kommunens svar således, at kommunen ved sin behandling af A's samlevers henvendelse har taget kontakt til D's far, som er indehaver af forældremyndigheden, men at kommunen ikke har underrettet A's samlever om sagens behandling som en konsekvens af kommunens tavshedspligt.

Jeg beder på denne baggrund kommunen gøre supplerende rede for, om kommunens svar skal forstås således, at kommunen hverken har bekræftet modtagelsen af A's samlevers klage over for A's samlever eller har orienteret A's samlever om, hvorvidt hendes klage var taget under behandling.

Jeg erindrer samtidig kommunen om, at jeg i min høring af 16. august 2007 bad om at få sendt kommunens sag vedrørende D til gennemsyn.

Når jeg har modtaget kommunens supplerende redegørelse, og jeg har gennemgået sagsmappen vedrørende D, forventer jeg, at jeg kan tage stilling til, om jeg skal foretage mig yderligere i sagen.”

Den 18. december 2007 erindrede jeg kommunen om svar.

Den 18. februar 2008 modtog jeg følgende svar fra kommunen:

”Det skal herved bekræftes, at jeres brev af 18.12.2007 blev modtaget her den 03. jan. 2008.

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

Vi modtog brevet her tirsdag den 5. februar 2008 blandt indgået post til kommunaldirektøren.

Vi skal her besvare brevet.

Der var i høringsbrevet af 16. august 2007 anmodet om sagens fremsendelse.

./ Vedlagt fremsendes et brev af 12.9.2007, som bare var henlagt i sagen og ikke videresendt, til Ombudsmanden.

./ Samtidig fremsendes kopier af sagsakter i sagen vedrørende D.”

Blandt de modtagne sagsakter lå følgende brev af 8. februar 2008 fra kommunen til A's samlever:

”Vedr. skrivelser om D. [bygd]

Hermed bekræftes, at vi har modtaget kopi af din skriftlige henvendelse til Ombudsmanden.

Vi takker for din henvendelse.

Vi har meddelt Filialkontoret i [bygd] om, at vi herfra vil behandle sagen, og at vi regner nu med, at arbejde med sagen herfra i fremtiden.”

Den 28. april 2008 modtog jeg via Det Sociale Ankenævn følgende henvendelse af 5. april 2008 fra skoleleder [...]:

”Vedr. D, født [...]

Opsummering:

D er misbrugt som Ca. 4-årig. Som Ca. 8-årig fortalte hun det til en timelærer ved skolen. Timelæreren tog ikke sagen alvorligt. D fortalte sin stedmoder om misbruget. Stedmoderen arbejdede på kommunens filialkontor, og hun gik ikke videre med sagen. Som 9-årig gjorde D et nyt forsøg til en anden timelærer, som fortalte mig om sagen. Jeg skrev derpå breve til K Kommunes socialvæsen og til kommunaldirektøren - uden at få svar. Det drejer sig om Ca. 50 breve, som jeg desværre havde liggende på en nu sammenbrudt computer. Jeg forsøgte at nå kommunen ved at involvere sygehusvæsenet i [...] via Sundhedshjælpen og PPR i [...]. Efterhånden resignerede jeg. I 2004 tog jeg sagen op igen, opmuntret af PIP, som dengang anmeldte Nanortalik Kommune for omsorgssvigt. Jeg tænkte, at der var en mulighed af denne vej, og fik så et samarbejde med PIP, Nuuk. Jeg ville have involveret Landstingets ombudsmand, men da jeg ikke kunne fremskaffe beviser for at jeg havde rettet en eneste henvendelse til K Kommune, regnede jeg med, at et forsøg på at gøre Landstingets ombudsmand interesseret ville være formålsløs. Jeg forsøgte nu at fremskaffe kopier af mine henvendelser til K Kommune med det formål at overgive sagen til PIP's advokat. Mundtligt fik jeg at vide, at der ikke forelå et eneste brev fra mig ang. D i K Kommune.

3 gange var der en repræsentant for socialforvaltningen på besøg i bygden, men hver gang var sagsbehandlingen udelukkende mundtlig.

Under 1. besøg var socialforvaltningen (pt. Kommunaldirektør) optaget af afdække mine motiver for at gå ind i sagen. Jeg fik spørgsmålet: "Vil du da tage pigen?"

2. gang socialforvaltningen besøgte os, lovede medarbejderen [...] at nu skulle der nok ske noget.

3. En socialrådgiver besøgte skolen og hjemmet og holdt et møde med mig. Igen var der intet referat, men lovning om behandling.

4. Gang kom en repræsentant fra socialvæsenet og fjernede uanmeldt D fra hendes hjem med beskeden om, at "...det er nødvendigt, når du ikke kan være ordentlig i skolen!"

Derpå resignerede jeg som skoleleder og opgav ethvert samarbejde med K Kommunes socialvæsen. Jeg vil fortsat opfylde den skærpede indberetningspligt; men jeg vil ikke følge sagerne op. Det har intet formål at skade børnene yderligere.

Vedlagt:

10. dec. 2006 A's samlever

25. april 2004 Socialchefen, K Kommune

7. september 2004 Socialforvaltningen, K Kommune

26. november 2004 Socialforvaltningen, K Kommune

26. november 2004 Landsstyremedlem Asii Chemnitz Narup

1. december 2004 Socialforvaltningen, K Kommune

3. december 2004 Socialforvaltningen, K Kommune

13. december 2004 Socialforvaltningen, K Kommune

Uden dato Socialforvaltningen, K Kommune

13. maj 2005 Socialforvaltningen, K Kommune"

Jeg modtog igen den 27. maj 2008 brevet direkte fra skolen påtegnet med håndskrift "svar på ombudsmandens henvendelse".

Jeg svarede skolen den 7. juli 2008:

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

”[...]

Jeg er umiddelbart i tvivl om formålet med skolens brev, idet jeg i forbindelse med en klage har modtaget et hørings svar fra kommunens socialforvaltning den 18. februar 2008. Klagesagen drejede sig om en henvendelse fra en borger, som ikke havde fået svar fra kommunen på en skriftlig henvendelse til kommunen vedrørende D.

Der synes ikke umiddelbart at være sammenhæng mellem skolens brev til ombudsmanden og den klagesag, som jeg behandler.

Jeg bemærker dernæst, at skolens brev til ombudsmanden, som er underskrevet af skolelederen, indeholder en klage over, at kommunens socialforvaltning ikke har reageret på henvendelser fra skolen vedrørende D.

Det fremgår af landstingsforordningen om hjælp til børn og unge § 5, stk. 2, at blandt andet personer ansat i skolevæsenet har en skærpet pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, når de bliver bekendt med, at et barn har behov for hjælp.

Denne pligt påhviler således ikke skolelederen som privat borger men som et led i de tjenestelige pligter.

Såfremt skolen eller skolens leder er af den opfattelse, at kommunalbestyrelsen ikke reagerer tilfredsstillende på en indberetning i medfør af landstingsforordningen om hjælp til børn og unge § 5, stk. 2, påhviler det efter min opfattelse skolen som en forvaltningsretlig pligt at indberette den utilfredsstillende reaktion for den sociale tilsynsmyndighed, som er Landsstyret (Departementet for Familie og Sundhed) jf. landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation § 1, stk. 1.

Ombudsmanden, som ikke er en del af den offentlige forvaltning, kan som udgangspunkt ikke medvirke til at løse konflikter mellem forvaltningsmyndigheder eller inden for den enkelte forvaltning.

Ombudsmanden har derfor ikke umiddelbart grundlag for at behandle skolens henvendelse som en klage til ombudsmanden.

Jeg beder på denne baggrund skolen overveje at indberette sagen for Departementet for Familie og Sundhed, såfremt skolen (fortsat) mener, at kommunalbestyrelsens behandling af skolens henvendelser vedrørende D bør give anledning til kritik.

Såfremt skolens eventuelle indberetning til den ansvarlige tilsynsmyndighed ikke giver et tilfredsstillende resultat, er skolen dog velkommen til at kontakte ombudsmanden på ny, idet ombudsmanden i givet fald vil overveje, om ombudsmanden af egen drift bør indlede en undersøgelse af tilsynsmyndighedens eller kommunens sagsbehandling.

Jeg foretager mig på det foreliggende grundlag ikke yderligere i anledning af skolens henvendelse til ombudsmanden.”

Jeg skrev samtidig til A's samlever:

"Jeg vender nu tilbage til sagen, hvor jeg senest orienterede dig om min høring af K Kommune den 10. oktober 2007 og min efterfølgende rykker til kommunen den 18. december 2007.

Jeg modtog den 18. februar 2008 K Kommunes svar i sagen.

Det fremgår blandt andet af kommunens svar:

"På grundlag af A's samlevers henvendelse i forbindelse med D's påtænkte deltagelse i familiebehandling samt i samtaler ved [...], har man ført samtaler med D og forældremyndighedsindehaveren under en tjenesterejse til bygden [...] i 2006, vedrørende etablering af et samarbejde samt opstart af en handlingsplan med socialforvaltningen i K Kommune. Vi har endvidere kun kunnet orientere og handlet overfor forældremyndighedsindehaveren om sagens forløb, idet D's fars tidligere samlever A's samlever er rejst til en anden by i samme tidsrum, og da vi kun kan have kontakt til faderen under hensyn til tavshedspligten."

Jeg beder dig i den anledning meddele mig, om du har bemærkninger til kommunens redegørelse for ikke at have besvaret det brev af 18. maj 2006 til kommunen, som du skrev under på sammen med indehaveren af forældremyndigheden over D.

Såfremt du har bemærkninger til kommunens svar, bedes du venligst sende mig dine bemærkninger inden for 6 uger.

Hører jeg ikke fra dig, må du påregne, at ombudsmanden afslutter sagen på det foreliggende grundlag."

Den 13. august 2008 modtog jeg følgende svar fra A's samlever:

"Først vil jeg sige tak for dit brev.

Jeg vil indlede mit brev med en rettelse. Jeg lever stadigvæk sammen med D's far A, og at jeg ikke er ekssamlever.

Henvendelsen er hele familiens beslutning i enighed, med andre ord: Henvendelsen er etableret i enig beslutning mellem forældremyndighedsindehaver A og ovennævnte barn D.

Det beklagelige ved sagen er, at sagen endnu ikke er afsluttet siden sagsoprettelsens begyndelse for tre år siden. Sagsbehandlingen i K Kommune er trukket i langdrag, og der er vist opstået visse tvivl pga. alt for megen udskiftning i personalet.

Samtidig vil jeg oplyse, at min samlever forældremyndighedsindehaver A, har overdraget fuldmagten til mig pga., at han hele tiden er på fart. Det er beklageligt, at vi ikke har videresendt dette skriftligt.

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

Naturligvis følger vi, alle sammen som familie op med sagsforløbet, og familien snakker indbyrdes om status af sagsforløbet, idet vi vil gøre det lettere for barnet, og at vi har ansvaret for barnet.

Endelig skal vi oplyse om, at ovennævnte barn, D, med virkning fra dette skoleårs begyndelse, skal afvikle sin sidste del af skolegangen i [...].”

Jeg skrev den 30. januar 2009 til A's samlever:

”Jeg vender nu tilbage til sagen, hvor du den 12. august 2008 fremkom med dine bemærkninger til K Kommunes høringssvar af 7. juli 2008.

Indledningsvist vil jeg gerne beklage det lange tidsrum, som er forløbet inden, jeg kan fortsætte min undersøgelse. Embedets flytning til nye lokaler i august 2008, indførelse af et nyt edb-system i september 2008 og flere medarbejders fratræden i efteråret 2008 har medført forsinkelser i embedets sagsbehandling.

Jeg er imidlertid tæt på at kunne afslutte min undersøgelse, og i den forbindelse har jeg på ny gennemgået det komplette sagsmateriale, som jeg har modtaget fra dig og fra K Kommune.

Jeg er ved denne gennemgang blevet opmærksom på, at du den 28. august 2006 skrev til K Kommune, og søgte om familiebehandling for D. Kommunens svar på dette brev ligger ikke i sagen.

Jeg har derfor valgt at bede K2³² Kommune om en redegørelse for, om dit brev af 28. august 2006 er besvaret og, hvis brevet ikke er besvaret, om årsagen hertil.

Jeg vedlægger en kopi af mit brev til K2 Kommune.”

Mit samtidige brev til K2 Kommune er sålydende:

”I forbindelse med at jeg er ved at afslutte min undersøgelse, er jeg ved gennemgang af de sagsakter, som jeg har modtaget fra A's samlever, blevet opmærksom på, at der foreligger et brev af 28. august 2006 fra A's samlever til K Kommunes socialforvaltning, hvori A's samlever søger K Kommune om familiebehandling for D.

Jeg vedlægger en kopi af brevet og af min oversættelse af brevet til dansk.

Jeg kan ikke ud fra de sagsakter, som jeg modtog fra K Kommune den 18. februar 2008, se, at brevet 28. august 2006 er besvaret.

Jeg beder kommunen om en redegørelse for, om A's samlever har fået svar på sidst nævnte brev, og hvis dette ikke er tilfældet, beder jeg kommunen gøre rede for årsagen til, at brevet ikke er besvaret.”

32) Den sammenlagte kommune.

Jeg rykkede kommunen for svar den 12. maj og 7. juli 2009.

Kommunen svarede mig den 20. juli 2009:

”Herved fremsendes sagsakter vedr. ovennævnte. A’s samlever har ansøgt om familiebehandling, evt. ophold i [...], for D’s, [cpr. nr.], far A, der har behov for det.

Man har i forbindelse med tjenesterejse til [bygd] undersøgt sagen i forhold til forældremyndighedsindehaveren, på baggrund af ansøgningen. Forvaltningen har forklaret familien, at der sker prioritering ud fra de begrænsede midler, og at man tager med i betragtning, at der er venteliste til ophold på [...], hvilket familien er indforstået med.

A’s samlever var utilfreds med svaret og havde klaget om det, hvorfor sagen nu kører, og sagens akter fremsendes så hermed.”

Jeg skrev til A’s samlever den 8. november 2009:

”Jeg vender nu tilbage til sagen, hvor jeg senest den 7. juli 2009 orienterede dig om min rykker til K2 Kommune for svar på min høring af 30. januar 2009.

Kommunen har den 22. juli 2009 svaret mig vedrørende spørgsmålet om opfølgning på din ansøgning af 28. august 2006 om familiebehandling til D.

Kommunens svar går ud på, at K Kommune (og muligvis K2 Kommune) har behandlet sagen i forhold til indehaveren af forældremyndigheden over D. Jeg forstår dette således, at kommunen ikke har besvaret din henvendelse.

Ombudsmanden overvejer herefter, om hun kan afgive udtalelse i sagen, som jf. mit brev til dig af 16. august 2007, angår spørgsmålet, om du har modtaget svar på dine henvendelser til K Kommune.

Jeg er imidlertid blevet opmærksom på, at du i dit seneste brev til mig af 12. august 2008 har oplyst, at du har fuldmagt fra A (indehaver af forældremyndigheden over D) til at klage til Ombudsmanden over K Kommunes behandling af dine henvendelser til kommunen om iværksættelse af hjælpeforanstaltninger over for D.

Såfremt du kan fremsende en skriftlig fuldmagt fra A vil Ombudsmanden være indstillet på at udvide sin undersøgelse af sagen til også at angå kommunens behandling af og stillingtagen til dine henvendelser, navnlig med henblik på at afklare om, kommunen har truffet afgørelser, som bør behandles i Det Sociale Ankenævn.

Modtager jeg ikke en sådan fuldmagt fra A inden for 8 uger fra i dag, må du være indstillet på, at Ombudsmanden alene afgiver udtalelse om, hvorvidt kommunen har opfyldt sin forvaltningsretlige pligt til at besvare dine henvendelser, men at Ombudsmanden ikke vil tage stilling til, om behandlingen af dine henvendelser kan anses for afsluttet af de administrative myndigheder.”

A skrev til mig den 17. november 2009:

”Jeg hedder A [cpr. nr.] og vil hermed bekræfte, at jeg har bedt [A’s samlever] om at varetage sagen vedr. D [cpr. nr.].

Således en kort bekræftelse.”

Jeg udtalte herefter:

”1. Afgrænsning af min undersøgelse

Min undersøgelse har omfattet en undersøgelse af K Kommunes behandling af A’s og A’s samlevers brev af 18. maj 2006, og kommunens behandling af A’s samlevers ansøgning af 28. august 2006 om iværksættelse af familiebehandling for D, idet jeg har lagt til grund, at klagefristen til Ombudsmanden skal regnes i forhold til den 16. april 2007, da jeg modtog A’s samlevers brev af 13. februar 2007 fra Rigsombudsmanden, og A’s samlever ved e-mail af 9. juli 2007 bekræftede, at hun ønskede at klage til Ombudsmanden.

Jeg har i den forbindelse, efter at jeg modtog fuldmagt fra A, undersøgt sagen som en klage indgivet på A’s vegne.

For så vidt angår Det Sociale Ankenævns behandling af sagen, har jeg vurderet, om kommunen har truffet en afgørelse, som kan påklages til ankenævnet. Det er efter min opfattelse tilfældet, jf. mine bemærkninger nedenfor i afsnit 3.2, og ankenævnet har derfor ikke haft grundlag for at afvise at behandle sagen. Det falder uden for rammerne af nærværende undersøgelse at vurdere, om ankenævnets undersøgelse af, om sagen skulle afvises, kan give anledning til kritik.

For så vidt angår Familiedirektoratets afvisning af som tilsynsmyndighed at undersøge sagen, henviser jeg til mine bemærkninger til dette direktorat i mit brev af 16. august 2007, hvori jeg blandt andet gjorde opmærksom på, at jeg ikke var enig med direktoratet i, at det ikke havde grundlag for at undersøge sagen.

2. K Kommunes behandling af A’s og A’s samlevers brev af 18. maj 2006

Brevet indeholder ikke konkrete ansøgninger til kommunen, men en generel beskrivelse af, at D har behov for støtte.

Jeg forstår de høringssvar, som jeg modtog den 13. september 2007 og 20. juli 2009 således, at K Kommune ikke har taget konkrete initiativer på baggrund af dette brev, men at kommunen først tog sagen under behandling efter modtagelsen af A's samlevers brev af 28. august 2006.

Jeg bemærker, at landstingsforordningen om hjælp til børn og unge (landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 med senere ændringer) indeholder følgende bestemmelse i § 6, stk. 1:

"Når en kommunalbestyrelse bliver bekendt med at et barn trænger til særlig støtte, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal kommunalbestyrelsen sørge for at forholdene undersøges."

Bestemmelsen eller dens forarbejder angiver ikke, hvornår undersøgelsen skal indledes.

Det fremgår imidlertid af de almindelige bemærkninger til landstingsforordningen:

"Behovsprincippet skal være grundlaget for hjælp til børn og unge, således at det er barnets/ den unges behov, der er afgørende for hvilke hjælpeforanstaltninger, der sættes i værk, i stedet for det nuværende princip hvor der alene fokuseres på familiens samlede behov. Derfor sætter forordningen barnets basale behov i fokus. En umiddelbar konsekvens er, at der kan og skal sættes ind på et tidligt tidspunkt i børnefamilier med sociale problemer. En tidlig indsats giver mulighed for, at problemerne ikke bliver for omfattende for barnet eller den unge, og at problemerne ikke får lov at blive større og mere komplekse.

En tidlig indgriben og obligatorisk udarbejdelse af handleplaner kan være med til at forebygge, at problemerne i børnefamilien vokser, og samtidig bevirke et mindsket behov for eksempelvis en behandlingsanbringelse af et barn. Derfor er der forslag til bestemmelser om handleplaner for tiltag i hjemmet, ved anbringelser med præcisering af formålet, og ved ophøret af anbringelsen (efterværn), så der tages hånd om barnets eller den unges fremtid."

A's og A's samlevers henvendelse til kommunen peger ikke i sig selv på, hvor påtrængende et behov for iværksættelse af kommunale hjælpeforanstaltninger har været, men brevet angiver samtidig, at D havde betydelige personlige problemer.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at K Kommune umiddelbart på grund af brevet af 18. maj 2006 havde pligt til at undersøge nærmere, hvorvidt der forelå et påtrængende behov for iværksættelse af hjælpeforanstaltninger.

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

Jeg er derfor af den opfattelse, at K Kommune ved ikke umiddelbart at reagere på A's og A's samlevers fælles henvendelse har begået en meget kritisabel forømmelse af de pligter, som påhvilede kommunen efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge.

3. K Kommunes behandling af A's samlevers brev af 28. august 2006, hvori hun søgte om iværksættelse af familiebehandling for D

3.1. Spørgsmålet om partsrepræsentation

Jeg lægger efter K Kommunes høringssvar, som jeg modtog den 13. september 2007, til grund, at kommunen ikke har truffet afgørelse i sagen i forhold til A's samlever, idet kommunen var af den opfattelse, at hun ikke var part i sagen.

Dette synspunkt kan ikke give mig anledning til kritik.

Der er imidlertid samtidig tale om, at kommunen, som anført, havde modtaget en fælles henvendelse af 18. maj 2006 fra A og A's samlever om D.

Dette burde efter min opfattelse i sig selv have givet kommunen anledning til nærmere at undersøge, om A's samlever optrådte som partsrepræsentant for A eller eventuelt D selv.

Sagsbehandlingslovens § 8 er sålydende:

”§ 8. Den, der er part i en sag, kan på ethvert tidspunkt af sagens behandling lade sig repræsentere eller bistå af andre. Myndigheden kan dog kræve, at parten medvirker personligt, når det er af betydning for sagens afgørelse.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., gælder ikke, hvis partens interesse i at kunne lade sig repræsentere eller bistå findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, eller hvor andet er fastsat ved lov.”

Adgangen til partsrepræsentation har et retssikkerhedsmæssigt sigte for borgerne, og er udtryk for et generelt princip, som anerkendes i de nordiske landes forvaltningslovgivninger, jf. Justitsministeriets bemærkninger til forslaget til den danske forvaltningslov (FT 1985-1986, Till. A, sp. 130ff.):

”Bestemmelserne i lovforslagets kapitel 3, der indeholder generelle regler om forvaltningsmyndighedernes pligt til at vejlede borgerne og om borgernes ret til at lade sig repræsentere eller bistå af andre under forvaltningens behandling af en sag, har, ligesom reglerne om inhabilitet, ikke noget sidestykke i gældende lovgivning.

Det følger imidlertid allerede i dag af reglerne om god forvaltningsskik, således som disse bl.a. er kommet til udtryk i ombudsmandens praksis, at forvaltningsmyndighederne i et vist omfang bør vejlede personer, der retter henvendelse til myndighederne. Tilsvarende gælder det som en almindelig regel, at den, der er part i en sag under behandling i den offentlige forvaltning, i almindelighed har adgang til at lade sig bistå eller repræsentere under sagens behandling.

Der har i de seneste år været lagt stadig større vægt på, at offentlige myndigheder informerer borgerne om deres rettigheder og pligter, og at myndighederne giver borgerne den fornødne service.

På den baggrund er det nærliggende i en generel forvaltningslov at optage en udtrykkelig bestemmelse om forvaltningsmyndighedernes vejledningspligt over for borgerne. Under retsudvalgets behandling af lovforslaget i sidste folketingssamling blev der som nævnt ovenfor under pkt. 1 a givet udtryk for, at der i forvaltningsloven bør indsættes udtrykkelige regler om vejledning og repræsentation i lighed med, hvad der gælder efter den finske og norske forvaltningslov og et udkast til en ny svensk forvaltningslov. Justitsministeriet har derfor i det nu fremsatte lovforslag medtaget regler herom.”

En myndighed, der modtager en ansøgning fra en borger, der ikke er part i sagen, bør derfor i relevant omfang undersøge, hvorvidt ansøgeren er partsrepræsentant. Til denne undersøgelse hører efter omstændighederne muligheden for at kræve dokumentation for repræsentationsforholdet.

Jeg finder på denne baggrund, at K Kommune begik en kritisabel fejl ved ikke at undersøge, om A's samlever var partsrepræsentant for A (eller D).

Denne fejl kan efter min opfattelse have haft betydning for sagens videre forløb, idet kommunen efter det oplyste først tog spørgsmålet om familiebehandling op med A under et besøg i [bygd].

Såfremt kommunen havde anerkendt A's samlever som partsrepræsentant, havde kommunen i øvrigt været forpligtet til at afgøre hendes ansøgning skriftligt i overensstemmelse med sagsbehandlingslovens regler om begrundelse og pligt til at give klagevejledning, hvorved det havde stået klart, at kommunen havde truffet en afgørelse, der kunne påklages til det Sociale Ankenævn.

Jeg bemærker yderligere, at kommunens brev af 8. februar 2008 til A's samlever, hvori kommunen bekræfter modtagelsen af hendes ansøgning, ikke har været en tilstrækkelig sagsbehandling i forhold til A's samlever, såfremt hun opfyldte sagsbehandlingslovens regler for at kunne optræde som partsrepræsentant.

3.2 Spørgsmålet om sagsbehandlingen i forhold til D og A

Som anført, drøftede K Kommunes socialforvaltning spørgsmålet om iværksættelse af familiebehandling for D med A under forvaltningens besøg i ... bygd på et ikke nærmere oplyst tidspunkt i 2006. Det fremgår af K Kommunes hørings svar, at kommunen tog kontakt til A på grund af A's samlevers ansøgning om familiebehandling.

Jeg lægger efter de modtagne hørings svar til grund, at K Kommune har forbedret en familiebehandling af D, men at kommunen over for A har tilkendegivet, at kommunen alligevel ikke ville tilbyde familiebehandling, og at dette skyldtes en økonomisk prioritering af kommunens midler og venteliste til den relevante behandlingsinstitution.

Kommunen har i stedet for selv gennemført samtaler med D og A.

Det er herefter spørgsmålet, om K Kommunes tilkendegivelse om ikke at ville yde familiebehandling, er en afgørelse, der kan påklages til Det Sociale Ankenævn.

Jeg bemærker, at følgende bestemmelser i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge er relevante for denne vurdering:

§ 6, stk. 1:

"Når en kommunalbestyrelse bliver bekendt med at et barn trænger til særlig støtte, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal kommunalbestyrelsen sørge for at forholdene undersøges."

§ 7, stk. 1:

"Undersøgelsen skal resultere i en stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte hjælpeforanstaltninger og i så fald hvilke hjælpeforanstaltninger, der anbefales."

§ 9:

"Stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og barnet, der er fyldt 15 år, vælge den hjælpeforanstaltning, der bedst stemmer overens med barnets særlige behov.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan for eksempel beslutte

- 1) at yde socialfaglig bistand med hensyn til barnets forhold,
- 2) at barnet skal deltage i et dagtilbud, en ungdomsklub, en uddannelse eller lignende,
- 3) at yde praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet,
- 4) at yde familiebehandling eller lignende støtte,
- 5) at tilbyde døgnophold for både barnet, indehaveren af forældremyndigheden og andre familiemedlemmer på en døgninstitution, i en plejefamilie eller lignende,
- 6) at tilbyde aflastningsophold på en døgninstitution, i en plejefamilie eller lignende,
- 7) at tilbyde indehaveren af forældremyndigheden en støtteperson i forbindelse med anbringelse af barnet uden for hjemmet,
- 8) at tilbyde en personlig rådgiver, jf. § 16,
- 9) at yde økonomisk støtte til ophold på kost- eller efterskole,
- 10) at anbringe barnet uden for hjemmet, for eksempel på en døgninstitution, eller i en plejefamilie, som må anses for egnet til at dække barnets særlige behov eller
- 11) at yde efterværn.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde økonomisk støtte til udgifter, der følger af hjælpeforanstaltninger nævnt i stk. 2, når indehaveren af forældremyndigheden ikke selv har midler dertil.”

§ 39:

”Beslutninger, der er truffet efter § 6, stk. 3, §§ 9 – 10 a, § 17, § 29 og § 38, kan påklages til Det Sociale Ankenævn efter bestemmelserne i landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation.”

Klageadgangen i landstingsforordning nr. 11 af 12. november 2001 om socialvæsenets styrelse og organisation er beskrevet således i § 8, stk. 1:

”Den der er part i en sag, hvor kommunalbestyrelsen i medfør af det sociale regelsæt har truffet en afgørelse, kan indbringe afgørelsen for Det Sociale Ankenævn. Klagen skal indgives til Det Sociale Ankenævn inden for fire uger efter modtagelsen af afgørelsen.”

De generelle klageregler i landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation, som landstingsforordningen om hjælp til børn og unge henviser til, angiver således, at klageadgangen vedrører afgørelser, og der er ikke i

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

forarbejderne til landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation holdepunkter for en antagelse om, at der er tale om et andet afgørelsesbegreb end den almindelige forvaltningsrets afgørelsesbegreb.

Samtidig fremgår det blandt andet af de almindelige bemærkninger til forslaget til landstingsforordning nr.1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge:

”Forholdet til anden lovgivning

[...]

Sagsbehandlingsloven:

Forslagets bestemmelser om sagsbehandling suppleres naturligvis af sagsbehandlingsloven, der indeholder detaljerede bestemmelser om vejledning, aktindsigt, retten til at udtale sig og partshøring m.v. Det er vigtigt at sagsbehandleren under hele sagens forløb iagttager sagsbehandlingsloven og i sin sagsbehandling medtager de særlige regler der er anført i enkelte paragraffer.”

Det er således i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge forudsat, at der som led i behandlingen af sager omfattet af denne landstingsforordning, træffes afgørelser i forvaltningsretlig forstand.

Det er derfor min opfattelse, at en kommune har truffet en ”beslutning” efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, som kan påklages til Det Sociale Ankenævn, hvis beslutningen er omfattet af det forvaltningsretlige afgørelsesbegreb.

For så vidt angår K Kommunes beslutning om ikke at tilbyde familiebehandling, bemærker jeg herefter, at beslutningen er udtryk for, at kommunen herved har taget stilling til, at D havde brug for hjælp efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, og at kommunen har besluttet at hjælpen skulle ydes i form af samtaler med hende og hendes far.

Ved min vurdering af, om kommunen herved har truffet en afgørelse, som D eller hendes far kunne påklage til Det Sociale Ankenævn, har jeg for det første lagt vægt på, at kommunens stillingtagen til ydelse af hjælpeforanstaltninger overordnet set er udtryk for ydelse af en service til barnet eller barnets forældre.

En beslutning om, at en kommune slet ikke vil yde hjælp, jf. landstingsforordningen om hjælp til børn og unge § 7, stk. 1, er derfor utvivlsomt en afgørelse i forvaltningsretlig forstand i forhold til barnet og dets forældre.

Hvilken service, kommunen konkret skal yde blandt de i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge § 9 opregnede muligheder (eller andre hjælpeforanstaltninger), afhænger, jf. § 9, stk. 1, af hvilken hjælpeforanstaltning, der bedst stemmer overens med barnets særlige behov.

Det er endvidere min opfattelse, at landstingsforordningen om hjælp til børn og unge § 9, stk. 1, sammenholdt med § 7, indebærer, at kommunerne er forpligtet til at overveje valget af hjælpeforanstaltninger uafhængigt af, om der foreligger en ansøgning om en bestemt hjælpeforanstaltning.

Betydningen af en ansøgning er umiddelbart, at et eventuelt afslag på det ansøgte er en afgørelse i forhold til ansøgeren eller den person, som ansøgningen angår, jf. også mine bemærkninger ovenfor under 3.1 om A's samlevers ansøgning.

Men det kan ikke alene af landstingsforordningen om hjælp til børn og unge udledes, hvorvidt valget af en bestemt hjælpeform og fravalg af andre hjælpeformer er forvaltningsretlige afgørelser.

Det afgørende i denne henseende er en vurdering af beslutningens væsentlighed og betydning for de berørte borgere³³, konkret D og hendes far.

Da jeg tillige må forstå K Kommunes stillingtagen til spørgsmålet om ydelse af hjælp til D således, at kommunen har vurderet, at en passende hjælpeforanstaltning var samtaler med D og A, indebærer kommunens stillingtagen umiddelbart, at kommunen samtidig har besluttet hverken at yde familiebehandling eller andre af de hjælpeformer, der er opregnet i § 9, stk. 2, i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge.

Der er derfor efter min mening tale om en så vidtrækkende beslutning for D, at den må anses for en forvaltningsretlig afgørelse i forhold til hende. Hvorvidt beslutningen tillige er en forvaltningsretlig afgørelse i forhold til A må afhænge af, hvorvidt den overvejede familiebehandling også skulle omfatte ham.

33) Forvaltningsret, Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., 2. udgave, 2002, side 36ff.

6. Sager af almindelig interesse fordelt på sagsområde

Jeg finder således, at K Kommune har truffet en afgørelse, som D eller hendes værge kunne påklage til Det Sociale Ankenævn.

Jeg har ikke herved taget stilling til, om kommunen burde have truffet en skriftlig afgørelse med begrundelse og klagevejledning, men jeg finder, at det er en beklagelig fejl, at kommunen under de foreliggende omstændigheder, hvor A tidligere havde henvendt sig skriftligt til kommunen om sin datter, og afgørelsen om familiebehandling var truffet på baggrund af en skriftlig ansøgning (fra A's samlever), ikke vejledte A om klagemuligheden og om adgangen til at kræve en skriftlig afgørelse, jf. sagsbehandlingslovens § 23.

Da D og A ikke ses at være vejledt om klageadgangen til Det Sociale Ankenævn, kan K Kommunes afslag på at yde familiebehandling (eller andre former for hjælp) som udgangspunkt fortsat påklages til ankenævnet, idet klagefristen i denne situation ikke er begyndt at løbe.

Henset til det tidsrum, som nu er forløbet, siden K Kommune meddelte A, at kommunen, af blandt andet økonomiske årsager, ikke ville tilbyde D familiebehandling, har jeg dog valgt ikke selv at sende sagen til ankenævnet. Derimod har jeg ved særskilt brev og kopi af dette brev til A's samlever som partsrepræsentant for A orienteret om, at klagemuligheden fortsat består, såfremt D fortsat har brug for familiebehandling inden for rammerne af landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, og at klageadgangen omfatter både valget af hjælpeforanstaltning, og at kommunen har taget finansielle hensyn ved afgørelsen af sagen.

4. K Kommunes sagsdokumentation

Jeg har i det sagsmateriale, som K Kommune har sendt mig, ikke kunnet finde dokumentation for kommunens undersøgelse af sagen om kommunens drøftelser af spørgsmålet om hjælpeforanstaltninger med D og A.

Jeg bemærker, at K Kommune har haft ansvaret for sags-oplysningen, og at kommunen derfor efter almindelige principper for god forvaltningsskik har haft pligt til at sikre sig et forsvarligt skriftligt dokumentationsgrundlag for sagens forløb.

Herudover er notatpligten fastslået i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen § 6, stk. 1:

”I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal en myndighed, der mundtligt modtager oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse, eller som på anden måde er bekendt med sådanne oplysninger, gøre notat om indholdet af oplysningerne. Det gælder dog ikke, hvis oplysningerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.”

K Kommune har efter denne bestemmelse været forpligtet til at notere indholdet af kommunens drøftelser med D og A.

Landstingsforordningen om hjælp til børn og unge forudsætter herudover i § 7, som jeg har citeret ovenfor, at den del af sagsbehandlingen, der angår fastlæggelse af forældrenes og barnets stillingtagen til påtænkte hjælpeforanstaltninger, skal foregå skriftligt, idet kommunen skal udarbejde en indstilling med disse oplysninger.

Jeg finder det herefter kritisabelt, at K Kommune og K2 Kommune ikke er i besiddelse af fyldestgørende skriftlig dokumentation for sagsforløbet.

5. Min undersøgelse på grundlag af A's samlevers klage

Min undersøgelse af sagen var frem til 17. november 2009 begrænset til at angå spørgsmålet, om K Kommune havde svaret A's samlever på hendes brev af 28. august 2006.

Min baggrund for ikke tidligere at have udvidet undersøgelsen til også at angå kommunens behandling af sagen efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge var, at det af de breve, som jeg modtog den 10. og 31. juli 2007 fra A's samlever, som jeg har citeret ovenfor under sagsfremstillingen fremgik, at hendes samlever, A ikke ønskede gå ind i sagen.

Jeg havde således ikke anledning til på dette tidspunkt at anse A's samlever som partsrepræsentant for A.

Jeg beklager imidlertid, at jeg ikke har kunne færdiggøre min udtalelse på et tidligere tidspunkt i år.

[...]”

Handicappede